

Kuşlar Uyurken

Bir yazılı sınava hazırlanmak için masa başına değil de yatağa gitmeye ne dersiniz? Düşünün ki hem kendinize bir uyku ziyafeti çekecek hem de uyandığınızda sınava hazır olduğunuzu göreceksiniz. Herhalde buna hayır demezsiniz! İlkokul öğretmenim, o gün çalıştıklarımızı yatmadan önce gözden geçirmemizi ister, bunun yararlı olduğunu söylerdi hep. Böylece o gün öğrendiklerimizin daha kalıcı olacağını vurgulardı. Bazı araştırmacılara göre bunda gerçek payı var; çünkü farkında olmasak da uyurken gün boyu öğrendiklerimizi yineliyoruz. Daha doğrusu akşam yattığımızda bir bakıma o gün derste öğrendiklerimizi gözden geçiriyoruz.

Neden uyuduğumuzu bulmaya çalışan bazı araştırmacılar, uykunun öğrenmemizi etkilediğini düşünüyorlar. Chicago Üniversitesi'nden Daniel Margoliash ve iki öğrencisi de bu grupta yer alıyor. Margoliash ve öğrencileri, ilk iş olarak bir ispinoz türünü uyurken izlemişler. Türkiye'de de bazı türleri bulunan bu kuşların uyku sırasında beyinlerinde ne tür bir etkinliğin olduğunu inceleyip değerlendirmişler.

Araştırmacılar ispinozun beynindeki bir bölgeyi incelediklerinde şaşırtıcı bir şey görmüşler. Bu bölgenin adı robustus

archistratalis ve kuşların ötmesinde rolü var. Normalde kuş uyurken bu bölgenin hareketsiz kalması beklenir, çünkü kuşlar uykularında ötmezler! Ancak mişıl mişıl uyuyan kuşlarda bu bölge şaşırtıcı bir etkinlik göstermiş. Uyandıklarında ise bölgedeki etkinlik birden yok olmuş.

Oysa 1967 yılında Lieberman adlı bir araştırmacı da ispinozlarla ilgili bir gözlemini yayımlamış. Onun söylediğine göre, yavru bir ispinoz yalnızca öterken değil, annesini dinlerken de yine bu bölge etkinlik gösteriyor. Çünkü yavru bu sırada farkında olmadan annesinin çıkardığı sesleri içinden yineleyerek taklit ediyor. Peki, uyku sırasındaki bu hareketlilik nasıl açıklanabilir?

Yeni araştırma da bu soruyu açıklıyor: Kuş, aslında annesinden gün boyu dinlediği melodileri uykusunda yineliyor. Peki ya biz? Biz de gündüz öğrendiklerimizi gece rüyamızda yineliyor muyuz? Bu daha kanıtlanmış bir şey değil, yani sınava hazırlanmak için masa başına gitmek hâlâ en akılcı yol gözüküyor. Ama ilkokul öğretmenimin öğüdünü tutmakta da yarar var. İyice çalışıp sonra güzel bir uyku çekmenin kimseye zararı olmaz.

Araştırmacılara uyuyarak modellik yapan kuş